

25.2.2015

Puolueiden vastaukset vaalikyselyyn - kysymyksittäin

Sisältö

1) Mitkä ovat puolueenne keskeisimmät ympäristöpoliittiset tavoitteet?	2
2) Millä keinoin kivihiilen energiakäytöstä luovutaan vuoteen 2025 mennessä?	4
3) Tuleeko turpeen käyttöä Suomen energiantuotannossa vähentää nykyisiä tavoitteita nopeammin? Jos kyllä, niin kuinka nopeasti?	7
4) Tulisiko Suomen asettaa pitkän aikavälin (2050) tavoitteeksi kokonaan uusiutuvaan energian siirtyminen?	9
5) Kannattaako Suomen siirtyä nykyistä hajautetumpaan energiajärjestelmään? Jos kyllä, millä keinoin?	10
6) Tulisiko energiatehokkuustoimia vauhdittaa ensi hallituskaudella uusin toimin? Jos kyllä, miten?	12
7) Onko uusiutuvan energian osuutta nostettava merkittävästi, nykyisiä tavoitteita enemmän, ensi vaalikauden aikana? Jos kyllä, millä keinoin ja kuinka paljon?	14
8) Miten aiotte pienentää liikenteen ilmastopäästöjä ja energiankulutusta?	16
9) Itämeri ja järvemme kärsivät ruokajärjestelmän päästöistä. Myös noin viidesosa Suomen kasvihuonekaasupäästöistä on peräisin maataloustuotannosta. Miten ruuantuotannon päästöjä voidaan vähentää?	18
10) Millä keinoin varmistaisitte, että energiapolitiikka ei vaaranna luonnon monimuotoisuutta?	20
11) Kannatatteko nykyistä avoimempaa energiapolitiikkaa, jossa energiapolitiikan taustalla olevat laskelmat, oletukset ja mallit ovat julkisia ja avoimesti tarkasteltavissa myös taustalaskelmien osalta?	22

Taustatiedoksi:

Ympäristöjärjestöt kysivät suomalaisten puolueiden kantoja tammi-helmikuussa 2015. Kysely lähetettiin kahdeksalle suurimmalle puolueelle, joista kaikki vastasivat. Kysely osoitettiin puoluesihtereille. Vastaaminen tapahtui sähköpostitse.

1) Mitkä ovat puolueenne keskeisimmät ympäristöpoliittiset tavoitteet?

KESK:

Keskeisin tavoitteemme on ilmastonmuutoksen torjunta ja hidastaminen. Muita meille tärkeitä tavoitteita ovat luonnon monimuotoisuuden ja puhtauden turvaaminen tuleville sukupolville sekä luonnonvarojen nykyistä kestävämpi käyttö parempaa tekniikkaa, parempia toimintatapoja ja kierrätystä hyödyntäen.

KOK:

Haluamme tehdä Suomesta hiilineutraalin yhteiskunnan, nostaa meidät ympäristötekniikan ykkösmaaksi ja suomalaiset maailman ympäristötietoisimmaksi kansaksi. Tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan muun muassa kunnianhimoista energiapolitiikkaa fossiilisista polttoaineista eroon pääsemiseksi sekä cleantechin ja kiertotalouden vauhdittamista ja esteiden purkamista. Kokoomus haluaa edistää kunnianhimoisen ilmastopimuksen aikaansaamista sekä suomalaisen cleantech-osaamisen pääsyä maailmanmarkkinoille. Yhteiskunnan tulee kannustaa ympäristöystävällisiin valintoihin, ja esimerkiksi ekologista verouudistusta tulee jatkaa. Tulevaisuuden hyvinvointi perustuu luonnon monimuotoisuuden säilymiseen. Erityisesti Etelä-Suomessa tarvitaan lisää suojelualueita monimuotoisuuden turvaamiseksi. Kokoomukselle on tärkeää positiivisten luontokokemusten mahdollistaminen, erityisesti lapsille ja nuorille. Vesistöjen suojelussa Kokoomus painottaa kustannustehokkaita ja vaikuttavia toimia. Esimerkiksi Itämeren suojelussa ravinteiden kierrätyksestä saadut hyvät kokemukset ja uudet toimintatavat tulee saada laajasti käyttöön niin, että kallisarvoiset ravinteet eivät huuhtoudu vesistöihin.

KD:

Tärkein tavoitteemme on globaaleihin ympäristöongelmiin vastaaminen. Eli vakavan ilmastonmuutoksen, lajien sukupuuttoon kuoleminen ja muun ympäristön laajamittaisen tuhoamisen estäminen. Siksi emme rajoitu vain Suomen ympäristön ongelmiin.

Suomen tulevaisuuden kannalta olennaista on, miten luonnonarvoja suojellaan metsissä, suoalueilla ja kosteikoissa. Talousmetsissämme esiintyy lähes 90 prosenttia metsiemme uhanalaisista lajeista. Siksi talousmetsien suojelupolitiikan on perustuttava vastuulliseen kokonaisnäkemykseen kestävästä kehityksestä: sen on parannettava metsien monimuotoisuutta, varjeltava vesistöjä ja maapohjaa metsänhoidon kuormittavilta vaikutuksilta, estettävä luonnon köyhtymistä samalla kuitenkin tuhoamatta kannattavaa metsätaloutta.

PS:

Ympäristöpolitiikassa on tehtävä täyskäännös. Kaikissa ympäristöpoliittisissa päätöksissä on otettava taloudellisen toimilinjaisuuden ja työllisyyden turvaaminen sekä teollisuuden kilpailukykyyn turvaaminen kärkeen.

RKP:

Tavoitteena tulee olla hiilidioksidineutraali yhteiskunta vuoteen 2050 mennessä. Fossiilisista energiamuodoista tulisi asteittain päästä eroon, kuitenkin niin, että hiilen ja öljyn käytöstä luovutaan ensin.

Uusiutuvan energian käyttöä sekä energiatehokkuutta tulisi määrätietoisesti lisätä. Ilmastopolitiikkamme pitäisi olla kunnianhimoinen, pitkäkestoinen ja yhdistetty dynaamiseen taloudelliseen politiikkaan.

Liikenteessä tulisi panostaa joukkoliikenteen kehittämiseen (raideliikenne, sähkö- ja biokaasubussit) sekä siirtymiseen sähkö- tai biokaasuautoihin.

SDP:

Energia- ja ilmastopolitiikan osalta päätavoite on *ratkaista ilmastohaaste siten, että työpaikkoja syntyy enemmän kuin häviää*. Keskeistä on hyödyntää kaikki kustannustehokkaat keinot päästöjen laskemiseksi ja päästä eroon kulttuurista, jossa keskustellaan tuotantomuodot edellä.

Konkreettisesti: me tavoittelemme päästötöntä energiantuotantoa vuoteen 2050 mennessä. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi on jo olemassa teknologiset keinot. Suomen energiapolitiikassa on lakattava vastustamasta. Sen sijaan tulee asettaa tavoitteet ja toimenpidelistä, joilla tavoitteet saavutetaan. Käytännössä poistetaan hallinnollisia ja lakitekniisiä esteitä sekä nopeutetaan lupamenettelyitä siten, että päästöjä vähentävät ja työpaikkoja lisäävät energiapoliittiset ratkaisut otetaan kiihdytyskaistalle. Tämä on tehtävä siten, ettei luonnon monimuotoisuus kärsi.

VAS:

Hiilineutraali, energian suhteen omavarainen Suomi, jossa kaikkia ekosysteemipalveluja hyödynnetään vastuullisesti ja luonnon kanto- ja sietokyvyn rajoissa.

VIHR:

Talouden kehitys on asetettava luonnon kantokyvyn rajoihin. Torjumme ilmastonmuutosta käynnistämällä energiamurroksen, jossa satsataan uusiutuvaan, hajautettuun kotimaiseen energiaan, energiatehokkuuteen ja älykkäisiin sähköverkkoihin. Luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen pysäytetään nopeuttamalla suojeluohjelmia, laajentamalla kansallispuistoverkkoa, tehostamalla vesiensuojelua ja puolustamalla koskiensuojelulakia.

2) Millä keinoin kivihiilen energiakäytöstä luovutaan vuoteen 2025 mennessä?¹

KESK:

Kivihiilen energiakäytön lopettaminen on Keskustan tavoite. Avainasemassa on kivihiilen korvaaminen mahdollisimman pitkälle kotimaisella ja uusiutuvalla energialla. Kivihiilen verotusta on kiristettävä. Samalla uusiutuvan energian tuotantoa ja käyttöä pitää vahvasti lisätä. Selkeästi eniten voidaan kasvattaa puun ja muun uusiutuvan biomassan energiakäyttöä. Uusiutuvan energian investointeja, tuotantoa ja käyttöä pitää edistää johdonmukaisella politiikalla, huolehtimalla niitä tukevasta infrastruktuurista sekä tarvittaessa verotuksellisin keinoin ja muilla tukitoimilla.

KOK:

Kokoomuksen mielestä kivihielestä luopuminen edellyttää monia osaratkaisuja, unohtamatta energiapolitiikan johdonmukaisuutta ja kilpailukykytekijöitä. Kannattava talteenotto on keskeinen tekijä ilmastohaasteen ratkaisemisessa. Uusiutuvan energian käyttöä tulee lisätä kustannustehokkuusjärjestyksessä.

KD:

Kivihiilen energiakäytöstä luopumiseen tarvitaan useita keinoja:

- tehdään lisääntyvästi energiatehokkuustoimia
- tuetaan haketta ja turvetta riittävästi, että päästökauppa mukaan lukien niiden käyttö tulee kivihiilen kanssa kilpailukykyiseksi.
- lisätään investointeja uusiutuvaan energiaan, kuten hakkeeseen ja pelletteihin.
- mikäli Loviisan ydinvoimaloiden tilalle rakennetaan uusi korvaava ydinvoimala, johdetaan siitä lämpöputki pääkaupunkiseudulle, jolloin voidaan rajata nykyisten kivihiiivoimaloiden käyttöaika vain kovimmille pakkasille.
- Meri-Porin kivihiiivoimalasta tuskin tuossa ajassa kyetään luopumaan tai sen polttoainetta korvaamaan. Myöskään teräksenvalmistuksessa tarvittava metallurginen koksi ei liene korvattavissa.

PS:

Tavoite on epärealistinen.

RKP:

Päästökauppaa tulee edelleen kehittää niin, että sen ohjaava vaikutus paranee ja fossiilisten polttoaineiden käyttö vähenee. Mikäli tämä ei onnistu niin on myös pohdittava muita ratkaisuja.

Jatkamalla ja syventämällä pohjoismaista sähkömarkkinayhteistyötä parannetaan myös uusiutuvan energian hyödyntämismahdollisuuksia.

---

¹ Suomen kansallisessa energia- ja ilmastostrategiassa (2013) linjattiin mm. seuraavaa: ”Edistetään metsäpohjaisen biomassan käyttöä kivihiilen korvaamiseksi siten, että kivihiilen voimalaitoskäyttö pääosin syrjäytyy vuoteen 2025 mennessä.”

New Yorkin ilmastohuippukokouksessa 23.9.2014 presidentti Sauli Niinistön puhe linjasi: ”Finland is heading at phasing out coal in power plants by 2025.”

SDP:

Tällä hetkellä kivihiilen tuotanto-osuus on sähkössä noin 10 prosenttia ja kaukolämmössä hieman yli 20 prosenttia. SDP:n mielestä on tavoiteltavaa päästä eroon kivihiilen energiakäytöstä pääosin vuoteen 2025 mennessä. Kivihiilen käyttöä perustellaan tällä hetkellä kolmella argumentilla. Ensinnäkin kansainvälisestä raaka-ainemarkkinoiden tasapainosta johtuen hiilen hinta on ollut matala. Osaltaan tämä johtaa siihen, että hiililauhdetta on kannattavaa käyttää marginaalisena tuottajana tasaamassa kysynnän ja tarjonnan vaihteluita. Kolmanneksi turpeen heikko saatavuus on valitettavasti johtanut kotimaisen turpeen korvautumiseen tuontikivihiilellä.

Keskeinen edellytys luopumiselle on se, että markkinoille saadaan nopeasti rakennettua korvaavaa päästötöntä säätövoimaa, esimerkiksi bio-, ydin- ja vesivoimaa. Lisäksi on erittäin tärkeää kehittää energiainfrastruktuuria pientuotannon ja energian varastoinnin osalta, jotta säätövoiman tarve saadaan minimoitua, kun uusiutuvien tuotanto-osuutta kasvatetaan. Tällöin hiililauhteelle ei synny enää tilausta. Kolmas tärkeä tekijä on päästökauppa. Päästöoikeuden hinnan odotetaan lähes kolminkertaistuvan nykytasoon verrattuna vuoteen 2025 mennessä. Tämä johtaa automaattisesti kivihiilen kilpailukyvyyn heikkenemiseen ja poistumiseen markkinoilta.

VAS:

Käyttökielto voimaan; ilmastosyistä hiili pitää jättää maahan. Kokemus maailmalla osoittaa, että ajoissa tiedossa olevat kiellot ja normit kannustavat ympäristöinnovaatioihin. 10 vuotta on riittävä aika tarvittaviin teknologiamuutoksiin. Energiatehokkuuden jatkuva parantaminen ja uusiutuviin energiamuotoihin siirtyminen tukevat tavoitetta.

VIHR:

Päästökauppajärjestelmää tulee korjata niin, että se vähentää mahdollisimman tehokkaasti päästöjä. Ilmaisista kiintiöistä on vaiheittain luovuttava. EU:n on huolehdittava siitä, että päästöoikeuksien hinta on korkea. Korjaustoimet pitää ottaa käyttöön jo lähivuosina. Ilmastotullit mahdollistaisivat nopean toiminnan edelläkävijöille.

Bioenergia ja erityisesti metsäenergia on seuraavan kymmenen vuoden aikana määrällisesti eniten kasvava uusiutuvan energian muoto. Metsäenergian kilpailukykyä tulee edelleen parantaa muun muassa painottamalla päästöjä polttoaineverotuksessa ja laskemalla metsähakkeen tuen leikkurin alarajaa nykyisestä 10 eurosta.

Erillisiä lämpövoimalaitoksia on mahdollista korvata yhteistuotantolaitoksilla. Jonkin verran potentiaalia on lisäksi kaukolämmön kysynnän kasvattamisessa liittämällä uusia rakennuksia jakeluverkkoon.

Suhteellisesti eniten osuuttaan uusiutuvan energian muodoista voidaan kasvattaa tuulivoimassa, koska sen lähtötaso on Suomessa vaatimaton. Tuulivoimaa voidaan lisätä jo asetettujen tavoitteiden lisäksi vuoteen 2025 mennessä 2–2,5 TWh eli noin 1 200 MW. Vuoteen 2030 mennessä sähkömarkkinoille sopii hyvin jopa 15 TWh tuulivoimaa ilman, että on välttämätöntä esimerkiksi lisätä säätövoimaa.

Asiantuntija-arvioiden sekä muiden Pohjoismaiden kokemusten ja selvitysten perusteella aurinkosähköä voidaan seuraavan kymmenen vuoden aikana lisätä keskimäärin 100 MW vuodessa. Yhteensä vuonna 2025 kapasiteettia on näin käytössä 1 000 MW, mikä tuottaa sähköä 0,8 TWh vuodessa. Ruotsissa vastaavan määrän aurinkosähköä arvioidaan olevan toteutettavissa jo vuonna 2020 ja Tanskassa rakennettiin yksin toissavuonna aurinkosähköä liki 400 MW.

3) Tuleeko turpeen käyttöä Suomen energiantuotannossa vähentää nykyisiä tavoitteita² nopeammin? Jos kyllä, niin kuinka nopeasti?

KESK:

Kotimaista turvetta on voitava käyttää niin kauan, kun Suomeen tuodaan hiiltä ja öljyä ulkomailta.

KOK:

Turpeella on omat kiistattomat etunsa, joista suurimmat liittyvät turpeen kotimaisuuteen ja sen työllisyysvaikutuksiin. Tästä syystä Kokoomus kannattaa turpeen ja muiden kotimaisten polttoaineiden kilpailukyvyn vahvistamista kivihiiileen nähden lyhyellä aikavälillä.

Ilmastotavoitteiden saavuttamisen kannalta turpeesta on pitkällä aikavälillä luovuttava, ellei hiilen talteenottoteknologioiden kaupallisessa käytössä onnistuta. Kokoomuksen mielestä tämä tulee tehdä kuitenkin vasta toissijaisesti muista fossiilisista polttoaineista luopumisen jälkeen.

KD:

Ei, mutta on muutoin vältettävä turvetuotannon haitat: ei saa koskea ojittamattomiin tai luonnonarvoltaan arvokkaisiin suoalueisiin ja tiukoin vesiensuojelutoimin tulee tuotantosoiden valumat saada pienemmiksi kuin luonnonsoiden valumat.

PS:

Ei vain päinvastoin. Turpeelta on poistettava vero ja lupajärjestelmät tehtävä nykyistä jouheammaksi. Näin varmistetaan maamme huoltovarmuus ja maaseudun työllisyys.

RKP:

Turpeen energiakäyttöä on vähennettävä suunnitelmallisesti siten, ettei se korvautu kivihiiellä. Tuemme hallituksen tavoitetta siitä, että turpeen energiakäyttö vähenee kolmanneksella viime vuosien keskimääräisestä tasosta vuoteen 2025 mennessä.

SDP:

Ei tule vähentää nopeammin. SDP uskoo nykyisten toimien, erityisesti päästökaupan ja verotuksen johtavan turvetuotannon asteittaiseen pienenemiseen pitkällä aikavälillä. Nykyisessä tilanteessa, jossa kotimainen turve korvautuu ulkomaisella kivihiiellä, ei ole syytä vauhdittaa turpeesta luopumista millään toimenpiteillä. Ennen turpeesta luopumista on syytä luopua kivihiilestä. Tämän vuoksi tulisi jopa tarkastella mahdollisuutta, että esimerkiksi jo ojitetuille soille myönnettäisiin luvitusta aiempaa nopeammin, jotta saadaan lyhyellä aikavälillä turpeen tuotantoa nostettua tilapäisesti.

VAS:

Kyllä, vero-ohjauksella. Alueellisia vaikutuksia tulee arvioida vähentämisnopeudesta päätettäessä. Uusien energiaturpeen hyödyntämisalueiden avaamista tulee välttää.

VIHR:

Kyllä pitäisi. Tavoitteeksi tulee asettaa, että turpeen käyttö energiantuotannossa lopetetaan kokonaan vuoteen 2025 mennessä.

---

² **Energia- ja ilmastostrategia (2013)** linjasi seuraavaa: ”Hallitus asettaa tavoitteeksi, että turpeen energiakäyttö vähenee kolmanneksella viime vuosien keskimääräisestä tasosta (23 TWh) vuoteen 2025 mennessä.”

4) Tulisiko Suomen asettaa pitkän aikavälin (2050) tavoitteeksi kokonaan uusiutuvaan energian siirtyminen?³

KESK:

2030-luvulle tultaessa kaikkien energiainvestointien tulee pohjautua uusiutuvaan energiaan. 2050-luvulle tultaessa 85%-90% Suomessa käytettävästä energiasta tulee olla uusiutuvaa energiaa.

KOK:

Kokoomuksen mielestä uusiutuvaa energiatuotantoa tulee lisätä merkittävästi nykyisestä. Jotta ilmastonmuutoksen rajuimmat vaikutukset voitaisiin ehkäistä, tarvitaan radikaaleja päästövähennyksiä. Mikäli haluamme päästä edes vuoden 2050 tavoitteeseen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi 80-95 prosentilla, Suomen on voimakkaasti lisättävä uusiutuvan energian osuutta sekä tuotannossa että kulutuksessa. Lisäksi meidän tulee panostaa muun muassa cleantech -ratkaisuihin ja energiatehokkuuteen.

KD:

Kyllä ja ei. Vuonna 2050 tulee vielä osa nykyisistä ja luvan saaneista ydinvoimaloista olemaan käytössä. Ne kannattaa käyttää turvallisen käyttöikänsä loppuun asti. Vuoteen 2050 mennessä energiatehokkuus ja uusiutuvan energian tuotanto- ja varastointitekniikat ovat melkoisella varmuudella kehittyneet niin pitkälle, että uusiutuva energia on paljon nykyistä kilpailukykyisempi vaihtoehto, johon kaikki uudet investoinnit kohdistuvat.

PS:

Tavoite ei ole taloudellisesti eikä teknisesti mahdollista.

RKP:

Tavoite on varteenotettava jos samalla saadaan aikaiseksi positiivisia vaikutuksia työllisyyteen ja talouden kasvuun.

SDP:

SDP:n tavoite on päästötön energiantuotanto 2050.

VAS:

Kyllä, mutta jo vuonna 2030. Tämä on mahdollista jos energiaa säästetään niin, että vuonna 2040 kulutus on 60 prosenttia nykytasosta. Tähän päästään jos ylläpidetään samaa uusiutuvien energialähteiden käytön kasvuvauhtia kuin viimeiset 20 vuotta. Uutta ydinvoimaa ei tule rakentaa.

VIHR:

Kyllä pitäisi.

---

³ Esimerkiksi Tanska on asettanut tavoitteeksi kokonaan uusiutuvaan energiaan siirtymisen sähkön ja lämmön osalta vuoteen 2035 mennessä ja kaikessa energiassa vuoteen 2050 mennessä. Myös Ruotsin nykyinen hallitus linjasi energiapolitiikan pitkän aikavälin tavoitteeksi 100% uusiutuvaan energiaan siirtymisen.

5) Kannattaako Suomen siirtyä nykyistä hajautetumpaan energiajärjestelmään? Jos kyllä, millä keinoin?

KESK:

Kannattaa. Uusiutuvan energian lisääminen merkitsee myös hajautetumman energiajärjestelmän käyttöönottoa. Hajautetun pientuotannon lisääminen on keskeinen keino uusiutuvan energian lisäämiseksi. Tämän toteutuminen edellyttää investointeja, joille on luotava suotuisa ilmapiiri. Esimerkiksi vero- ja tukipolitiikkaa on toteutettava suunnitelmallisesti tempoilun sijaan. Lisäksi hajautetun energiajärjestelmän edellyttämän infrastruktuurin ja tekniikan, esimerkiksi älykkäiden sähköverkkojen, käyttöä tulee edistää.

KOK:

Kokoomuksen mielestä ilmastotavoitteiden saavuttaminen sekä huoltovarmuus edellyttävät ketterämpää ja jossain määrin hajautetumpaa energiajärjestelmää. Älykkäillä energiajärjestelmillä on merkittävä rooli myös energiatehokkuuden parantamisessa ja säätövoiman tarpeen vähentämisessä. Pienmarkkinat osallistavat kuluttajia mukaan energiantuotantoon ja lisäävät heidän tietoisuuttaan energiajärjestelmästä.

KD:

Kyllä. Keskitetyssä järjestelmässä käytetty tekniikka on paremmin optimoitavissa, mutta hajautettu järjestelmä on vähemmän haavoittuvainen ja perustuu uusiutuviin luonnonvaroihin, jotka ovat luonteeltaan hajautuneita ja joiden keskittäminen esimerkiksi kuljettamalla on kallista. Kannatamme vahvasti maatila- ja omakotitalotasoisten uusiutuvan energian hyödyntämiseen perustuvien ratkaisujen edistämistä. Tällöin kyse voi olla esimerkiksi pienimuotoisesta aurinko- tai tuulienergiasta, biokaasusta, jätteen hyödyntämisestä, pienpuun ja hakkeen poltosta tai muusta bioenergiasta sekä lämmönvaihtimista.

PS:

Nykyinen jo hajautettu energiajärjestelmä on toimiva.

RKP:

Kyllä kannattaa. Hajautettu energiajärjestelmä vähentäisi Suomen riippuvuutta ulkomaisesta sähköstä ja energiasta. Hajautetumpi energiajärjestelmä avaisi suuria mahdollisuuksia uusiutuville energiamuodoille ja loisi työpaikkoja Suomeen. Mitään uusiutuvia energiamuotoja ei tulisi sulkea pois. On tärkeää, että uusiutuvan energian tutkimukseen ja kehitykseen suunnataan resursseja. Sen lisäksi rakennusnormeja ja lainsäädäntöä tulee muokata niin, että ne tukevat kotimarkkinoiden syntymistä myös pienimuotoisen, hajautetun energiantuotantoteknologian osalta.

SDP:

Kyllä kannattaa, mutta kysymys ei ole kategorinen sillä joillain segmenteillä keskitetyimmällä järjestelmällä saadaan aikaiseksi kustannustehokkaampi siirtymä vähähiiliseen talouteen. Hajautetumpi energiajärjestelmä on keskeisessä roolissa, jotta uusiutuvien tuotantoa voidaan kasvattaa, sillä uusiutuva energia useammin luonteeltaan hajautettua. Tämä on erityisen hyödyllistä haja-asutusalueella esim. kaukolämpöverkkojen ulkopuolella. Keskeistä on kehittää mekanismeja, joilla tehohiippuja voidaan tasata ja luoda pelisäännöt, joilla kuluttaja voi tuottaa energiaa

verkkoon. Kylmässä ja harvaan asutussa Suomessa myös varajärjestelmät on otettava huomioon.

VAS:

Kyllä ehdottomasti. Jälleen taloudellisella ohjauksella (energiaverot, kiinteistövero, kotitalousvähennykset). Teknologia on jo olemassa. Samoin hyviä kokemuksia muista maista. Älykkäistä verkoista on jo esimerkkejä. Tämä mahdollistaa pientuottajien liittymisen verkkoon. Hajautetun verkon laajeneminen edellyttää oikeudenmukaisen nettolaskutuksen kehittämistä.

VIHR:

Kyllä kannattaa. Keinoina hajautetumpaan energiajärjestelmään siirtymisessä ovat pientuotannon nettolaskutuksen käyttöönotto ja hallinnollisten esteiden poistaminen.

Netotuksessa verkkoon tuottaman sähkön voi vähentää verkosta kuluttamastaan sähköstä. Työkalu on jo käytössä monissa maissa.

Syöttötariffin nimellistehon alarajan laskeminen tekisi kannattavaksi pienemmät hankkeet, etenkin pienpuu- ja biokaasulaitokset.

Uusiutuvan energian lisäämistä jarruttavat monet hallinnolliset esteet. Turha byrokratia rajoittaa toteutettavissa olevaa potentiaalia, hidastaa hankkeita ja lisää kustannuksia. Esimerkiksi osa kunnista vaatii aurinkopaneelien rakentamisesta omalle katolle rakennuslupaa. Tuulivoiman rakentamista estävät mm. Liikenneturvallisuusviraston vaatimukset etäisyydestä liikenneväyliin, tiukat melunormit ja puolustusvoimien pelkäämät häiriöt tutkille.

6) Tulisiko energiatehokkuustoimia vauhdittaa ensi hallituskaudella uusin toimin? Jos kyllä, miten?

KESK:

Kyllä. Suomen tulee edistää energiatehokkuustoimia vahvemmin koko EU:n laajuisesti. Suomi on sitoutunut jo vuonna 2010 parantamaan energiatehokkuutta ja säästöjä noin 11 %:lla vuoteen 2020 mennessä. Näitä toimia tulee sekä unionin että kansallisin päätöksin tehostaa merkittävästi. Tärkeimmän keinon tähän tarjoaa uusi älykäs energiateknologia.

KOK:

Energia- ja ilmastotavoitteet eivät toteudu ilman kulutustottumisten ja -käyttäytymisen muutosta. Suomalaiset ovat vastuullista kansaa, ja tahtovat toimia ilmastoystävällisesti, kunhan tietoa on tarpeeksi, kannustimet riittävät ja ilmastoystävällinen käyttäytyminen ei ole kohtuuttoman vaikeaa. Vakaat energiainstituutiot ja pitkäjänteinen energiapolitiikka taas ovat kunnianhimoisten ilmastotavoitteiden ehdoton edellytys. Kokoomuksen mielestä hyviä keinoja energiatehokkuuden lisäämiseksi ovat riittävän tiedonsaannin varmistaminen koulutuksella ja viestintäkampanjoilla, työpaikkojen kannustaminen omien energiatehokkuuden kannustinohjelmien laatimiseen, kuntien energiatalouksien, energiatehokkuus- ja esimerkiksi ilmastoajattelun huomioiminen opetuksessa esiopetuksesta alkaen.

KD:

Kyllä. Kuntien, järjestöjen tai yritysten toimesta tai avulla tulisi tehdä enemmän edullisia energiakatselmuksia sekä kuntalaisten koteihin että yrityksiin. Yrityksissä on paljon mahdollisuuksia energiatehokkuusinvestointeja lisätä sillä periaatteella, että niiden takaisinmaksu voidaan liittää säästöihin energiakustannuksissa. Tulee kehittää sähköenergian laskutusta siten, että kulutuspiikkien aikana sähkö on kalliimpaa ja kotitalouksille tulee kannattavaksi siirtää omaa kulutusta, esimerkiksi pakastimen käynnistymistä tai sähkösaunan lämmitystä, ja näin tasata kulutuspiikkejä.

PS:

Teollisuutemme energiatehokkuus on jo maailman huippua, koska energia on yksi keskeinen kustannuskomponentti, siksi teollisuus tekee kaikkensa tehokkuuden parantamiseksi ilman valtion toimia. Nyt jo rakennetaan liian pullomaisia taloja, joissa luonnollinen ilmanvaihto estetään energiatehokkuuden nimissä. Tulokset ovat karmaisevat. Homekorjaukset ovat jokapäiväistä.

RKP:

Energiatehokkuustoimia tulisi jatkaa. Esim. julkisten hankintojen hankintakriteerien kautta. Kuluttajille, yrittäjille ja teollisuudelle ym. tarkoitettua tietoa tulee myös jatkossa olla saatavilla. Motivalla on tässä tärkeä tehtävä.

SDP:

Ensiksi on katsottava, millainen uudesta EU-sääntelystä tulee. Suomen kansalliset toimet eivät saa aiheuttaa ristiriitaisia kannustimia EU-järjestelmän kanssa. Joka tapauksessa Suomen on asetettava kunnianhimoiset ja tarvittaessa kansalliset tavoitteet energiatehokkuuden kasvattamiseksi.

SDP esittää energiatehokkuusohjelmaa, jossa tarkastellaan esimerkiksi kiinteistöjen energiatehokkuutta kokonaisuutena, ei yksittäisten toimenpiteiden näkökulmasta. Hankkeet asetetaan järjestykseen takaisinmaksuajan perusteella ja toteutetaan luonnollisen korjausinvestointiaikataulun mukaisesti. Suuri potentiaali sisältyy esimerkiksi kiinteistöjen eristys- ja lämmitysjärjestelmiin sekä älykkäisiin ohjausjärjestelmiin. Suomessa on yhä useampi satatuhatta kiinteistöä jotka käyttävät lämmitykseen öljyä - helpottamalla lämmitysjärjestelmien vaihtoa olisi mahdollista luopua öljyn käytöstä lämmityksessä nopeallakin aikataululla. Ohjelmaa voitaisiin tukea regulaatiolla ja mahdollisesti veropolitiikalla.

VAS:

Kehitetään energiasäästösopimuksia niin, että kunnianhimoiset tavoitteet ja niiden saavuttaminen saa julkisuutta ja tuo yrityksille markkina-arvoa. Tämä edellyttää, että kansalaisjärjestöt otetaan mukaan sopimusten valmisteluun ja seurantaan. Kuntien ja teollisuusyritysten lisäksi tulisi laajentaa energiasäästösopimuksia kaikille toimialoille.

VIHR:

Energiatehokkuuden lisäämisen on oltava ilmastopolitiikan keskeinen keino, koska sillä säästetään sekä kustannuksia että ympäristöä. Suomessa on parannettava energiatehokkuutta vähintään 40 % vuoteen 2030 mennessä.

Kotitalouksien ja yritysten investointeja energiatehokkuuteen ja uusiutuvan energian tuotantoon rajoittaa osaltaan pääomien puute. Yksi ratkaisu on perustaa julkisella käynnistysrahoituksella kiertävä energiarahasto (ns. revolving fund). Julkinen sektori osallistuu rahaston alkupääoman keräämiseen, jolla rahoitetaan kotitalouksien ja yritysten investointeja. Investointi säästää rahaa energialaskun pienenemisenä, ja tuottoja kerätään takaisin rahastoon. Näin kertyneillä tuotoilla voidaan jälleen rahoittaa uusia investointeja.

Julkiselle sektorin energiasäästövelvoitetta on toteutettava kaavoituksessa, rakennuksissa ja yhdyskuntatekniikassa. Kaikkiin valtion ja kunnan kiinteistöihin sekä muuhun energiankulutukseen on tehtävä energiakatselmus. Kaikki lyhyen takaisinmaksuajan säästötoimet on otettava pikaisesti käyttöön.

Säädöksillä on ohjattava ripeään älykkään sähköverkon käyttöön, sähkönkulutuksen seurantaan sekä kysyntäjoustopien lisäämiseen, jotta kulutus ja tuotanto saadaan kohtaamaan nykyistä paremmin ja voidaan hillitä kulutushuippuja. Rakennusten ja teollisuuden hukkalämpöä hyödyntävän avoimen kaukolämpöverkon kehittämistä on edistettävä aktiivisesti valtion toimesta

7) Onko uusiutuvan energian osuutta nostettava merkittävästi, nykyisiä tavoitteita enemmän, ensi vaalikauden aikana? Jos kyllä, millä keinoin ja kuinka paljon?

KESK:

Uusiutuvan energian osuus on nostettava 60 prosenttiin 2030-luvulle tultaessa. Niin metsä- kuin tuulienergiaakin tulee lisätä huomattavasti ja myös vesivoimaa voidaan jonkin verran lisätä. Työ tämän tavoitteen saavuttamiseksi on aloitettava ensi vaalikaudella. Kivihiilelle on asetettava haittavero. Sähköntuotannossa Keskustan tavoitteena on nostaa 2030-luvun puoliväliin mennessä metsäenergialla tuotettu osuus 17 terawattituntiin, tuulivoiman osuus 11 terawattituntiin ja vesivoiman osuus 14 terawattituntiin.

KOK:

Kokoomuksen mielestä uusiutuvaa energiantuotantoa tulee lisätä. Suomeen on saatava investointeja, jotka synnyttävät merkittävän uusiutuvan energian liiketoiminnan ja osaamisen keskittymän. Samalla saavutettaisiin ilmastotavoitteita etupainotteisesti. Metsäteollisuuden kilpailukyvyistä ja investointiympäristön houkuttelevuudesta on huolehdittava, sillä suuri osa uusiutuvasta energiastamme syntyy metsäteollisuuden sivutuotteena ja suuret metsäteollisuuden investoinnit ovat myös uusiutuvan energian investointeja. Cleantech ja kiertotalous sivuavat vahvasti puhdasta energiantuotantoa ja energiatehokkuutta. Samalla on muistettava, että teollinen tuotanto Suomessa on ilmastoteko. Muun muassa sähköntuotannon päästöt Suomessa ovat noin neljäsosa Kiinan päästöistä ja puolet EU-maiden keskiarvopäästöistä. Suomessa tulee jatkaa ilmastonmuutoksen ja saasteiden vastaista taistelua yhteistyössä ja tiiviissä vuorovaikutuksessa yritysten kanssa.

KD:

Tässä auttaa eduskunnalle annettu lakiesitys, jossa sähköverotuksen ulkopuolelle jää sähkön pientuotanto, eli alle 100 kW tehoiset voimalaitokset, joiden vuosimyynti ei ylitä 800 MWh. Kun muitakin esteitä sähkön pientuotannolta poistetaan, tämä mahdollistaa suotuisan kehityksen mm aurinkosähköpaneelien suhteen. Omaan ja naapurien käyttöön tuotetun sähkön tulisi siis olla verotonta. Samaan suuntaan veisi kotitalousvähennyksen nostaminen, kun sitä saa käyttää energiainvestointeihin.

Tulisi perustaa mallimaatilojen yhteyteen erilaisten energian pientuotantoratkaisujen demonstrointi- ja pilotoitikeskittymiä, joissa niihin voisi käydä tutustumassa ja saada niistä tieteellistä vertailutietoa.

Tuulivoiman tuet ovat osoittautuneet ylisuuriksi, mutta niitä on jatkettava 2021 asti niiden tuottajien osalta, jotka ovat investoinnin tehneet niihin luottaen.

PS:

Ei. Valtion talous ei kestä. Siksi tulee varmistaa, ettei yhtään uutta tuulivoimasyöttötariffia enää tehdä. Kaikkien muidenkin kannattamattomien energiamuotojen elättäminen veronmaksajien piikkiin on pysäytettävä. Suomen on irtauduttava EU:n ilmasto- ja energiapoliittista tavoitteista, koska siitä tulee miljardien lisälaskut teollisuudelle ja kotitalouksille.

RKP:

Suomen tulisi tarkistaa tavoitteitaan siten että pysyisimme muiden pohjoismaiden tasolla.

SDP:

Aiemmissa vastauksissa mainitut toimet liittyen mm. pientuotantoon, infrastruktuuriin ja varastointiin edesauttavat osaltaan uusiutuvien tuotanto-osuuden kasvua. Näiden lisäksi esim. tuuli, bio- ja aurinkovoimaan liittyvät luvitusasiat on hoidettava nopeasti kuntoon. SDP:n mielestä tulee luoda luvituksen ja kaavoituksen kiihdytyskaista päästöttömyyttä edistäville hankkeille. Kun nämä asiat ovat järjestyksessä, uusiutuvilta tulee odottaa markkinaehtoisuutta. EU-säädösten lisäksi ei tule luoda nimenomaan uusiutuvien osuutta koskevia lisäsäännöksiä kansallisella tasolla vaan päästökaupan ohjausvaikutuksen on oltava ensisijainen keino.

VAS:

Kyllä, ekologinen verouudistus on toteutettava siirtämällä verotuksen painopistettä energian ja luonnonvarojen käytön verotukseen. Ympäristön kannalta hyödyllisille laitoksille oma nopeutettu ja keskitetty lupakäsittely.

VIHR:

Suomessa on siirryttävä uusiutuvaan energiatalouteen. Välitavoitteena Suomen tulee tuottaa vähintään 60 % energiasta uusiutuvilla energianlähteillä vuoteen 2030 mennessä. Myös uusiutuvan energian tuotannon on oltava ekologisesti kestävä.

Uusiutuvan energian hallinnollisia esteitä on raivattava ja edistämiskeinoja on laajennettava koskemaan kaikkia uusiutuvan energian tuotantomuotoja. Jätteistä valmistetun biokaasun vero on poistettava. Biokaasulaitteistojen hankintaa on tuettava. Syöttötariffin nimellistehon alarajaa on laskettava, jotta pienemmät laitokset mahtuvat syöttötariffin piiriin. Vihreän sähkön pientuotannossa on otettava käyttöön nettolaskutus, jolla saa riittävän korvauksen ylijäämänsähkön myymisestä verkkoon.

Maalämmön mahdollisuuksia on hyödynnettävä nykyistä kattavammin sähkö- ja öljylämmitteisissä taloissa. Perustettavaa energiarahastoa (kts. vastaus 6) on käytettävä lämmitystapamuutosten ja mahdollisten pilottihankkeiden tukemiseen.

8) Miten aiotte pienentää liikenteen ilmastopäästöjä ja energiankulutusta?

KESK:

Liikenne on suurin päästöjen aiheuttaja päästökauppasektorin ulkopuolella. Tavoittemme on vuoteen 2034 mennessä pudottaa liikenteen ilmastopäästöt kolmannekseen nykyisestä ja kasvattaa uusiutuvien energian osuus liikenteessä 40-50 prosenttiin. EU:n politiikka uusiutuvien polttoaineiden käytön lisäämisessä on ollut tempoilevaa, ja tämän korjaamiseksi täytyy myös Suomen tehdä vahvaa vaikuttamistyötä unionissa tulevilla vaalikausilla.

KOK:

Kokoomuksen mielestä Suomi tarvitsee mittavia toimia liikenteen päästöjen vähentämiseksi. Samalla on mahdollista parantaa kaupunkiasumisen sujuvuutta vähentämällä ruuhkia ja parantamalla julkisen liikenteen toimivuutta. Älyliikenne tekee tätä haittaamatta kuluttajaa. Sähkön käyttö liikenteen energialähteenä on hiilidioksidipäästöjen vähentämisen ohella erinomainen tapa lisätä uusiutuvan energian osuutta liikenteessä sekä alentaa liikenteen lähipäästöjä ja samalla myös melusaastetta kaupungeissa. Uusiutuvan liikenteen ongelma on, että tarvittavaa jakeluverkostoa ei ole Suomessa vielä syntynyt uusiutuville liikennepolttoaineille. Tätä voidaan edistää kysyntää tukemalla mutta myös tarjonnan infrastruktuuria rakentamalla.

KD:

Kannatamme nopeaa kehitystä sähkö- tai hybridiautoihin, maakaasu- ja polttokennoautoihin. Tuemme jatkuvasti kehittyvää biopohjaista polttoainetuotantoa ja sillä fossiilisten polttoaineiden korvaamista. Tässä St1:n ja Neste Oilin kehittämällä tekniikoilla on keskeinen sija, mutta Suomeen tulisi myös rakentaa useampi mm. hakkuutähteistä biopolttoaineita valmistava laitos.

Uusilla tietojärjestelmillä voi tehostaa liikenteen ohjausta, mikä vähentää ruuhkia ja energiankulutusta.

PS:

Poistamalla autovero. Näin autokantamme uusiutuu vähäpääntöisimmiksi ja turvallisemmaksi.

RKP:

Kehittämällä joukkoliikennettä. Raideverkko on pidettävä kunnossa. Uutta teknologiaa voidaan myös hyödyntää liikenteessä, esimerkiksi energiatehokkaita sähköbusseja tai biokaasubusseja. Pyörätieverkostoa tulisi laajentaa ja verotusta kehitettävä niin, että siirtyminen hybridi- ja sähköautoihin nopeutuisi.

SDP:

Suomella on erityisen hyvät edellytykset liikenteen polttoaineiden kotimaisuusasteen nostamiseen. On luotava teknologianeutraalit kannustimet fossiilisten liikennepolttoaineiden korvaamiseksi, jotta päästöt saadaan laskemaan mahdollisimman pienillä infrastruktuuri-investoinneilla. Ensivaiheessa on luonnollista tukea kotimaisia biopolttoaineita ja akkuteknologiaa ja edistää alan suomalaista teollisuutta tukevaa kansainvälistä lainsäädäntöä. Myöhemmissä infrastruktuurin muutoksissa on kuitenkin seurattava tarkasti kansainvälistä kehitystä.

VAS:

Vihreä elvytys; investointeja julkiseen ja raideliikenteeseen, pyöräilyteihin ja yhdyskuntarakenteen tiivistämiseen. Kaupunkiyhdyskunnissa edistetään sähköautoihin siirtymistä autojen latauspisteitä lisäämällä nopealla aikataululla. Myös liikenteessä edistetään siirtymistä fossiilisista polttoaineista bio- ja jättepohjaisiin polttoaineisiin.

VIHR:

Liikennesuunnittelua kaupungeissa on uudistettava vahvistamalla liikkumismuotojen priorisointi kävelyyn, pyöräilyyn ja joukkoliikenteeseen. Kunnat ja tiehallinto on velvoitettava rakentamaan kattava pyöräteiden ja -parkkien verkko. Kaupunkien keskustojen liikekadut on toteutettava ensisijaisesti kävelykatuina tai kävelypainotteisina katuina. Joukkoliikennettä tulee edistää ohjaamalla kaupunkiseutujen kasvua joukkoliikenteen varaan, pitämällä lippujen hinnat kohtuullisina sekä tarjoamalla tiheät vuorovälit ja kattava verkosto.

Sähkö- ja muita vähäpäästöisiä sekä yhteiskäyttöautoja tulee suosia vero- ja maksuhelpotuksin. Nollapäästöisille autoille on saatava nollavero.

Suomessa on otettava käyttöön yksityisyyden suojan takaavat, paikannukseen perustuvat tienkäyttömaksut, jotka porrastetaan ajan, paikan ja päästöjen mukaan yksityisyydensuojaa vaarantamatta.

Suomeen on saatava kunnianhimoinen raideliikenneohjelma. Rataverkon ylläpitoon ja kunnostamiseen on satsattava nykyistä selvästi enemmän. Suurilla kaupunkiseuduilla on otettava käyttöön lähiraideliikenne (Raide-Jokeri Helsingissä ja Espoossa, ratikat Turussa ja Tampereella). EU:n liikennerahoitusta on ohjattava maiden välisten junayhteyksien, kuten Rail Baltican, toteuttamiseen.

Lentämisen verotuista on luovuttava ja lentäminen on asetettava samalle viivalle muiden liikennemuotojen kanssa. Lentoliikenne on sisällytettävä päästökauppaan.

9) Itämeri ja järvemme kärsivät ruokajärjestelmän päästöistä. Myös noin viidesosa Suomen kasvihuonekaasupäästöistä on peräisin maataloustuotannosta⁴. Miten ruuantuotannon päästöjä voidaan vähentää?

KESK:

On haettava entistä määrätietoisemmin sellaisia ratkaisuja, joissa yhdistyy Itämeren ja muiden vesistöjen tilan parantaminen sekä kotimaisen ruuan tuotannon turvaaminen. Sama koskee kasvihuonepäästöjen vähentämistavoitteen ja ruuan tuotannon suhdetta. Maataloudessa tulee suosia sellaisia investointeja ja teknisiä ratkaisuja, joilla voidaan etenkin ravinnekiertokysymys ratkaista yhä paremmin. Ruuantuottajien ohjeistusta ja tietämystä päästöjen vähentämiskeinoista ja uusista tekniikoista pitää yhä lisätä. Myös alkutuotannossa voidaan parantaa energiatehokkuutta ja lisätä uusituvan energian käyttöä, mikä vähentää päästöjä.

KOK:

Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelma tarjoaa hyvän keinovalikoiman pienentää maatalouden päästöjä sekä ilmaan että vesistöihin. Kokoomuksen mielestä tilakohtaisten toimenpiteiden edistämisen lisäksi on edistettävä nykyistä voimakkaammin lannan ravinteiden kierrätystä.

KD:

Suuri osa päästöistä on peräisin vesialueille jyrkästi viettäviltä pelloilta. Osa näistä pelloista voidaan siirtää muuhun käyttöön, niiden valumia sitomaan voidaan rakentaa suojavajöhykkeitä, viljelykasveja voidaan valita tarkemmin ja niiden tarvitsemia lannoitemääriä voidaan optimoida. On tuettava myös yrityksiä kehittää teknisiä ratkaisuja valumien vähentämiseksi. Pienissä vesistöissä tulee harkita pohjaan kertyneen metaania ja ravinteita päästävän ”hötön” poistamista ja kehittää siihen uusia menetelmiä.

Kasvihuonekaasupäästöjä vähentäisi biokaasulaitosten määrän merkittävä kasvattaminen. Syntyvä liete tulisi levittää pelloille valumamahdollisuudet minimoiden. Kannattaa hakea mahdollisia hyötyjä myös eri tuotantomuotojen integroimisesta. Esimerkiksi jos tuulivoimaan yhdistetään energian varastointi metaanina, voisi siinä hyödyntää biokaasun tuotannossa sivuvirtana syntyvää hiilidioksidia.

PS:

Valvonnalla. Nytkin valtionbudjeteista on myönnetty 300 -500 miljoonaa euro maataloudelle tämän asian korjaamiseksi. Mihin rahat ovat menneet?

RKP:

Pistekuormitusta on hajakuormitusta helpompaa saada kuriin. Sitä mukaan kun jätevedenpuhdistamojen lupia uusitaan, voidaan myös tarkistaa päästörajojen tiukentamista. Maatalouden osalta voidaan edelleen parantaa maatilakohtaisia toimenpiteitä, jotta päästöjä voidaan vähentää. Kannatamme kierrätysmaatalouden kehittämistä esim. järki- hankkeen ideoiden pohjalta.

---

⁴ MTT (2014) Maatalouden kasvihuonekaasupäästöt ja niiden vähentäminen.

SDP:

Vähentämällä ja järkevöittämällä maanmuokkausta, sekä vähentämällä ja/tai kohdentamalla paremmin lannoitteiden ja torjunta-aineiden käyttöä. Myös kesannointi, riittävän leveät viherkaistat vesistöjen varsilla, sekä luomuviljely ovat hyviä keinoja. Myöskään valistuksen merkitystä ei pidä aliarvioida.

VAS:

Ruokahävikki pieneksi, ravinteet kiertoon, tuki niille pelloille, joissa toimet ovat kaikkein kustannustehokkaimpia ja vaikutus paras. Lisää luomua ja kasvisruokaa kaikkiin julkisiin keittiöihin ja työpaikkaruokailuun. Koska valmiista ruoasta menee myös Suomessa edelleen runsaasti jätteeksi, tulee erityisesti laitosten ja suurkeittiöiden ruokahuollossa käydä koko elinkaari läpi ruokahävikin minimoimiseksi. Samalla säästetään kustannuksissa. Hyvä esimerkkejä löytyy Suomesta runsaasti.

VIHR:

Ruoantuotannon tukien ja verojen on vastattava ilmastovaikutuksia. Periaatetta on vietävä eteenpäin EU:ssa.

On siirryttävä kasvispainotteisempaan ruokavalioon ja torjuttava ruokahävikkiä. Julkisissa ruokailuissa on otettava käyttöön kasvisruokapäivät ja ylijäämäruokaa voidaan jakaa kansalaisjärjestöjen avulla Jyväskylän ja Vantaan malliin. Kuluttajien ilmastomyönteisten valintojen helpottamiseksi on elintarvikkeisiin saatava yhtenäiset ilmastomerkinnät.

Rehevöitymisen torjumiseksi pitää ravinteiden kierrätystä tehostaa voimakkaasti esimerkiksi TEHO-hankkeen kokemusten pohjalta. Maatilakoon biokaasugeneraattorien avulla voidaan vähentää fossiilisten polttoaineiden käyttöä ja parantaa ravinteiden kierrätystä.

10) Millä keinoin varmistaisitte, että energiapolitiikka ei vaaranna luonnon monimuotoisuutta?⁵

KESK:

Energiapolitiikka, myös kotimaisen ja uusiutuvan energian lisääminen, on tehtävä vastuullisella tavalla. Esimerkiksi hakkuut pitää tehdä kestävänsä metsätalouden mukaisesti. Yksi hyvä väline luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi on Etelä-Suomen metsiensuojeluohjelma Metso, joka antaa maanomistajille mahdollisuuden itse ehdottaa arvokkaita alueita suojeluun.

KOK:

Suomen on oltava mukana tekemässä oma osamme ilmastonmuutoksen hillitsemisessä ja meidän tulee kantaa oma osuutemme ilmastovastuusta. Onnistuaksemme tässä on hiilineutraali yhteiskunta ainoa vastuullinen tavoite. Kokoomuksen mielestä monipuolisella, uusiin vähäpäästöisempiin investointeihin ja uusien teknologioiden kehittämiseen sekä energiatehokkuuteen kannustavalla energiapolitiikalla turvaamme maamme tulevaisuutta, teemme oman osamme ilmastonmuutoksen hillitsemisessä ja mahdollistamme uusien työpaikkojen syntyminen Suomeen. Ympäristöarvoista ei tule tinkiä, mutta ympäristön ja ilmaston suojelu on toteutettava kustannustehokkaimmalla mahdollisella tavalla.

KD:

Turpeen tuotantosuoit tulee rajoittaa luontoarvonsa menettäneisiin soihin ja niiden valumat tulee saada kuriin. Metsähakkeen lisääntyvä käyttö edellyttää varsinkin Etelä-Suomessa metsänsuojelualueiden merkittävää laajentamista ja talousmetsissä on nykyistä paremmin noudatettava monimuotoisuutta turvaavia metsänhoito-ohjeita ja -suosituksia. Uusia koskia ei tule valjastaa vesivoimaloille ja nykyisten vesivoimaloiden yhteyteen tulee rakentaa kalatiet. Tuulivoiman vaikutukset linnustoon tulee minimoida niiden sijoittelulla.

PS:

Lisäämällä ydin- ja vesivoimaa sekä lopettamalla kannattamattoman energiatuotannon tuet.

RKP:

Suomen ympäristö- ja luonnonsuojelu lainsäädäntö on hyvällä kansainvälisellä tasolla. Hyvä ympäristö ja luonto on Suomelle kilpailukykyä, jota kannattaa vaalia myös tulevaisuudessa. Luonnon monimuotoisuutta voidaan varmistaa järkevällä luonnonvarapolitiikalla. On oikein, että ilmasto ja energiapolitiikka kytketään yhteen. Suurin tulevaisuuden uhka luonnon monimuotoisuudelle on nopeasti etenevä ilmastonmuutos.

SDP:

Tehokas sääntely ja riittävä resursointi valvontaan.

VAS:

Energian kulutus pitää saada tasolle, joka voidaan luonnon monimuotoisuutta heikentämättä tuottaa

---

⁵ Valtioneuvosto sitoutui vuonna 2012 pysäyttämään luonnon monimuotoisuuden kadon vuoteen 2020 mennessä. Useat energiatuotannossa pohdittavat keinot uhkaavat nopeuttaa luonnon monimuotoisuuden katoa.

uusiutuville. Luonnon monimuotoisuus on uhattuna erityisesti vesivoiman hyödyntämisessä. Vesivoimalaitokset patoavat erityisesti vaelluskalojen kutukierron. Voimalaitoksiin on rakennettava toimivat kalannousureitit. Metsäbiomassan hyödyntämisessä jätettävä kannot paikoilleen.

VIHR:

Bioenergian osalta on kiinnitettävä huomiota biopolttoaineiden kestävyyskriteereihin ja esimerkiksi kannot on enimmäkseen jätettävä maahan. Vesivoimalaitosten yhteyteen on rakennettava toimivat kalatiet. Vuotoksen ja Kollajan allassuunnitelmat on haudattava lopullisesti.

11) Kannatatteko nykyistä avoimempaa energiapolitiikkaa, jossa energiapolitiikan taustalla olevat laskelmat, oletukset ja mallit ovat julkisia ja avoimesti tarkasteltavissa myös taustalaskelmien osalta?

KESK:

Kannatamme. Päätösten taustalla olevat laskelmat, oletukset ja mallit on syytä asettaa julkisesti arvioitavaksi ja tutustuttaviksi ajoissa. Näin annamme hyvät lähtökohdat jo ennen päätöksentekoa käytävälle keskustelua ja voimme löytää kaikista kestävimät ratkaisut, joissa huomioidaan parhaiten eri näkökulmat.

KOK:

Kokoomuksen mielestä energiapolitiikkamme tulee olla Suomen lähtökohdat ja globaalit trendit huomioivaa, läpinäkyvästi perusteltua sekä johdonmukaista. Hyvä esimerkki on tällä hallituskaudella ensimmäistä kertaa toteutettu Energia- ja ilmastotiekartta 2050, jossa kaikki eduskuntapuolueet yhdessä sopivat energiapolitiikan isoista linjoista julkisiin selvityksiin ja analyyseihin perustaen.

KD:

Ehdottomasti.

PS:

Kyllä. Avoimuutta ja monipuolisuutta energia- ja ilmastopolitiikassa on lisättävä. Yhden totuuden perässä juokseminen on vienyt niin EU:n kuin Suomenkin aivan väärille urille ja saattanut maamme konkurssikypsäksi.

RKP:

Kannatamme avointa tiedonsaantia.

SDP:

Kyllä.

VAS:

Ehdottomasti. Vattin ja VTT:n mallien lisäksi tarvittaisiin myös ulkomaisten asiantuntijoiden arviota näistä laskelmista. Vatt:n tasapainomalli yliarvio ilmastopolitiikan kustannuksia eikä ota muutenkaan huomioon tekniikan kehitystä.

VIHR:

Kyllä kannatamme. Tiedon avoimuus on edellytys vaihtoehtojen avoimelle punninnalle!